

Kalender voor het heilig Jaar 2000

Inleiding

1. Het heilig Jaar 2000, waarin de kerk het twintigste eeuwfeest viert van de geboorte van Jezus, haar Heer en Verlosser, is een jubileumjaar en een liturgisch jaar. Deze twee aspecten kunnen niet van elkaar gescheiden worden, maar moeten leven geven aan een uniek tijdsverloop, waarin zich op harmonische wijze het chronologische element, dat inherent is aan het getal 2000, en het mysterieuze element, dat eigen is aan de sacramentele viering van het mysterie van de Christus, samenkomen.

Het jubileumjaar in de heilige Schrift

2. Bij de uitleg van de zin en de betekenis van het heilig Jaar aan de gelovigen verwijst men gewoonlijk naar de instelling van het jubeljaar van het volk Israël. Volgens Leviticus was iedere vijftig jaar, dat wil zeggen het jaar dat volgt op “zeven keer zeven jaren” (Lv 25,8) een soort sabbat-jaar: de aarde moest tot rust komen, ook al was zij niet in cultuur gebracht; de grond en de huizen die in andere handen waren overgegaan, keerden terug naar hun oorspronkelijke eigenaars; de slaven werden vrijgelaten en aan de insolvente schuldenaars werd de schuld kwijtgescholden.

De instelling van het ‘jubeljaar’ werd geïnspireerd door de beginselen van sociale gerechtigheid en herinnerde aan de oorsprong van Israël, toen het beloofde land was verdeeld onder de twaalf stammen (vgl. Joz 13-21): de aarde die God toebehoort, kon niet volledig worden afgestaan; de aanvankelijke verdeling van het land kon niet teniet worden gedaan door de opeenhoping van grond in de handen van enkelen; de Hebreëen, die door God bevrijd waren uit de

slavernij in Egypte, konden niet de slaven worden van aardse meesters.

3. De viering van het ‘heilig jaar’ herinnert ook aan het ‘jaar van genade’, ingesteld door Jezus in de synagoge van Nazaret (vgl. Lc 4,16-20), en aan het ‘jaar van barmhartigheid’ waarom de wijngaardenier vroeg aan de heer van de wijngaard in de verwachting dat de onvruchtbare vijgeboom vruchten zal geven (vgl. Lc 13,5-9).

Jezus is inderdaad de Messias, de Gezalfde van de Heer, die naar het woord van de profeet gezonden is “om aan armen de goede boodschap te brengen ... en een jaar af te kondigen dat de Heer welgevallig is” (Lc 4,18-19: vgl. Js 61,1-2).

Jezus is ook, klaarblijkelijk, de wijngaardenier van de gelijkenis die vraagt aan de heer – de Vader die rijk is aan erbarmen (vgl. Ef. 2,4) – een jaar van barmhartigheid in de verwachting dat de onvruchtbare vijgeboom – de mens die ontrouw is aan het verbond – vruchten zal dragen van heiligheid en gerechtigheid.

Het jaar 2000, dat gekenmerkt wordt door het grote teken van het twintigste

eeuwfeest van de geboorte van de Messias Verlosser, is dit 'jaar van genade' en dit 'jaar van barmhartigheid'; het is altijd weer actueel daar waar de mens wordt geroepen de blijde boodschap te aanvaarden en zich tot God te bekeren. Wanneer men het Woord niet aanvaardt en men zich niet bekeert, is er geen sprake van een jaar van genade noch van een jaar van barmhartigheid, noch van een jubeljaar.

De 'Kalender van het heilig Jaar 2000' en haar kenmerken

4. De *Kalender van het heilig Jaar 2000* is een instrument waarin overeenkomstig het ritme van het liturgisch jaar de voornaamste vieringen worden aangegeven die in de loop van het 'jubeljaar' plaatsvinden: vanaf de nachtmis op Kerstmis (24 december 1999), wanneer de opening van het heilig Jaar plaatsvindt, tot aan 6 januari 2001, hoogfeest van de Openbaring des Heren, sluitingsdag van het jubileum in Rome.

5. De vieringen hebben een drievoudig karakter:

– *Liturgische vieringen*, die de wezenlijke leidraad vormen van de kalender, met als hoogtepunten: Pasen (23 april) en in overeenstemming met de inhoud van het Jubileumjaar, de cyclus van de Openbaring van de Heer met het hoogfeest van Kerstmis (25 december) en de Openbaring des Heren (6 januari) en het hoogfeest van Maria Boodschap (25 maart);

– *Jubileumvieringen*, overeenkomstig de eigen tradities van de heilige jaren, die vooral boetevieringen omvatten en pelgrimstochten van gelovigen die veelal tot eenzelfde kerkelijke gemeenschap behoren of bijzondere banden hebben op het vlak van het beroep of van het leven (jubileumviering van arbeiders, van sportbeoefenaars, van zieken, van gevangenen ...);

– *Kerkelijke vieringen* die de gebruikelijke 'dagen' omvatten (dag van de jeugd, van de gezinnen ...) of regelmatige gebeurtenissen in het leven van de kerk (internationaal eucharistisch congres, internationaal mariologisch-mariaal congres ..) of die gebeurtenissen en situaties omvatten die de kerk moet gedenken en beleven volgens de aanwijzingen van de Heilige Vader in zijn apostolische Brief *Tertio millennio adveniente*, zoals de gedachtenis van de 'nieuwe martelaren' (vgl. 37).

De catechetische, missionaire en sociale aspecten worden op een onderscheidende manier aangegeven in de kalender, waarin bijzondere vieringen zijn voorzien met het doel de christenen en de publieke opinie gevoelig te maken voor de belangrijke thema's van het kerkelijk leergezag.

6. Deze drie typen vieringen vallen dikwijls samen; zo zal er dus in eenzelfde liturgische samenkomst een verscheidenheid van aspecten zijn. Het is derhalve noodzakelijk dat in iedere viering dit alles op een harmonische manier en volgens de hiërarchie van waarden naar voren wordt gebracht en beleefd: het liturgisch aspect, voorzover het mysterie van Christus betreft, moet altijd de belangrijkste plaats hebben; het jubileumaspect, dat zich richt op de aanvaarding van het geloof en de bekering, dient voorrang te hebben op het associatieve aspect, dat moet worden voorbereid en op geestelijke wijze gevierd.

Een 'sacramentele kalender'

7. Het liturgisch jaar is binnen het zonnejaar de viering van het gehele mysterie van Christus "vanaf de menswording en de geboorte tot de hemelvaart, de pinksterdag en de afwachting van de zalige hoop en de verschijning van de Heer"¹. De sacramenten van hun kant, zijn "heilige tekenen" die "tot

1. Tweede Vaticaans Concilie, Constitutie over de liturgie, *Sacrosanctum Concilium*, 102.

doel hebben de heiliging van de mensen, de opbouw van het lichaam van Christus en tenslotte de eredienst die wij God moeten brengen".² Omdat zij altijd een verwijzing hebben naar de heilzame mysteries die door Christus tot vervulling zijn gebracht, maken zij de leerling aan zijn Meester gelijkvormig. Daarom is in de *Kalender van het heilig Jaar 2000* de plechtige viering voorzien van elk van de zeven sacramenten: het doopsel van kinderen (9 januari), het doopsel van volwassenen, het vormsel en de eerste communie in de paaswake (23 april), boete en verzoening op dinsdag in de Goede Week (18 april) en tijdens de boetevieringen die behoren tot het jubileum; de ziekenzalving op de gedachtenis van Onze Lieve Vrouw van Lourdes (11 februari), de dag van de zieken; het sacrament van de wijdingen op het hoogfeest van de Openbaring des Heren (6 januari) voor de bisschopswijdingen en op de vierde zondag van Pasen (14 mei) voor de priesterwijdingen; het huwelijk op de 28ste zondag door het jaar (15 oktober) tevens het jubileum van de gezinnen.

Op deze manier wordt het Jubileumjaar 2000 gepresenteerd als een jaar waarin de gelovigen volledig gericht zijn op de Vader door Christus en in de heilige Geest, en waarin zij met een bewust geloof en een vernieuwde toewijding deelnemen aan de viering van de sacramenten, onuitputtelijke bronnen van genade en heil.

Een Romeinse kalender

8. De *Kalender van het heilig Jaar 2000* is in hoge mate Romeins. Om historische motieven, toen de toegang van de gelovigen tot Jeruzalem en de andere heilige plaatsen moeilijk werd, is Rome het voornaamste doel geworden van de pelgrimstochten. Bonifatius VIII die in 1300 het eerste 'heilig Jaar' in de geschiedenis heeft afgekondigd door de bul *Antiquorum habet* (22 februari

1300), gaf aan het Jubileumjaar een sterk Romeins stempel.³

Het Romeinse karakter voor de 'kalender van het heilig Jaar 2000' is gelegen

- in het feit dat de Heilige Vader de bisschop van Rome is, opvolger van de apostel Petrus en daarom delend in het primaatschap dat de Heer hem toevertrouwde als een dienst aan de gehele kerk. In de kalender is evenwel de aanwezigheid van de Heilige Vader bij de vieringen van het jubileum niet expliciet aangegeven. Zij zal iedere keer bekend gemaakt worden door het bureau voor de liturgische vieringen van de paus.
- in de herinneringstekenen waarvan Rome de hoedster is: in de eerste plaats die van de heilige apostelen Petrus en Paulus, die in Rome de blijde boodschap verkondigden en door het martelaarschap een trouw getuigenis gaven van Jezus de Heer; verder die van de ontelbare martelaren die, te beginnen bij de eerst Romeinse martelaren (de eerste eeuw), hun geloof in Christus hebben beleden door hun woord, hun levenswijze en het offer van hun leven.

Een algemene kalender

9. De bijzondere plaats van de 'Urbs', bisschopszetel van de paus, en het feit dat voor de eerste keer het jubileum tegelijkertijd wordt gevierd in Rome, in het Heilig Land en de plaatselijke kerken, maakt dat de kalender niet alleen Romeins is, maar zich richt tot de kerk in zijn geheel.⁴ Zij is dus als een model gegeven, zodat zij, door het voorbeeldkarakter van de vieringen, een instrument van gemeenschap wordt voor de kerk in zijn geheel en de plaatselijke kerken er op zo'n manier bij betreft, dat alle gelovigen bij de viering van het mysterie van Christus de eenheid in het geloof kunnen ervaren.

Om dat doel te bereiken zal het Centrale Comité niet nalaten aan de plaatselijke ker-

2. *I.a.p.*, 59.

3. "Er bestaat een relatie met de vroegere tijden, dat aan de bezoekers van de eerbiedwaardige basiliek van de Eerste van de apostelen in de stad in ruime mate vergeving en kwijtschelding van zonden wordt geschonken." Tekst van de bul *Antiquorum habet* in *Bullarium Anni Sancti* bijeengebracht en uitgegeven door Herman Schmidt s.j., Pauselijke universiteit van de Gregoriana, 1949, blz. 33-34.

4. Publicatie van een kalender van vieringen in het Heilig Land is voorzien; de Bisschoppenconferenties wordt aangeraden een kalender te maken die rekening houdt met de eigen feesten van het eigen land.

ken een serie liturgische documenten beschikbaar te stellen die, goed aangepast aan de plaatselijke gebruiken en tradities, een krachtige band tot stand brengen tussen de lokale kerken en Rome.

Een ander teken van de alomvattendheid en de eenheid in het geloof wordt gegeven door de veelheid van de deelname: iedere Romeinse viering zal eveneens wereldwijd zijn vanwege het feit, dat zij vertegenwoordigers van de volkeren en de verschillende kerkelijke gemeenschappen erbij betreft. De betrokkenheid van de gelovigen van heel de wereld wordt ook mogelijk door de sociale communicatiemiddelen, die de vreugdevolle deelneming bevorderen aan wat in Rome wordt gevierd gedurende 'het eerste jubileum van het computertijdperk'.

Tenslotte zal de alomvattendheid eveneens zichtbaar gemaakt worden door vieringen in alle liturgische riten. De *Kalender van het heilig Jaar 2000* kan deze verwonderlijke kerkelijke werkelijkheid niet ontkennen, die de katholiciteit van de kerk zichtbaar maakt. Zo zijn er vieringen voorzien in de oost-Syrische, de Syrisch-Antiocheense, de Alexandrijns-Ethiopische, de Koptische, de Armeense, de Byzantijnse, de Ambrosiaanse en de Mozarabische ritus.

Een oecumenische kalender

10. Onder verwijzing naar het ernstige probleem van de verdeeldheid van de christenen schreef de Heilige Vader in *Tertio millennio adveniente*: "Juist oecumenisch gezien zal het een zeer belangrijk jaar zijn om tezamen de blik te richten op Christus, de enige Heer, en te streven naar de éénheid in Hem overeenkomstig zijn gebed tot de Vader. Wanneer de centrale plaats van Christus, van het Woord van God en van het geloof wordt benadrukt, zal dit zeker bij de christenen van de andere confessies belang-

stelling wekken en gunstig worden ontvangen" (41).

De *Kalender van het heilig Jaar 2000* heeft dat verlangen van de Heilige Vader en van de kerk in zijn geheel opgenomen. Reeds is voorzien in enkele belangrijke oecumenisch geïnspireerde ontmoetingen. Men zou daar andere aan kunnen toevoegen, zoals de pan-christelijke ontmoeting waarnaar men streeft.⁵ Er zijn contacten met de andere kerken en kerkelijke gemeenschappen. De plaatselijke kerken worden eveneens uitgenodigd om met hun christelijke broeders en zusters te zoeken naar de vormen van gemeenschappelijke vieringen gedurende het heilig jaar, vieringen die een gelegenheid kunnen worden van ontmoeting, gebed en dialoog tussen al de christenen.

Een kalender met aandacht voor de volksvroomheid

11. Een liturgische kalender bevat krachtens zijn aard geen aanwijzingen met betrekking tot de oefeningen van vroomheid. De *Kalender van het heilig Jaar 2000* daarentegen maakt hiervan wel melding. De reden hiervoor is dat juist de weldaad van de oefeningen van het 'jubeljaar' – processies, boetevieringen, eucharistische aanbidding, de kruisweg – een volkse oorsprong hebben.

Zo voorziet de kalender in de kruisweg-oefening voor de vrijdagen van de veertigdagentijd en de andere dagen die gekenmerkt worden door het lijden des Heren; voor enkele feesten en gedachtenissen van de Moeder des Heren geeft zij het bidden van de rozenkrans aan.

Het is wenselijk dat de boetevieringen van het jaar 2000 niet alleen de persoonlijke bekering op het oog hebben, maar eveneens de vraag om vergeving voor houdingen en gedragingen die bekering vereisen (vgl. *Tertio millennio adveniente*, 33-36).

5. Er worden contacten gelegd voor de interreligieuze ontmoeting. Een interreligieuze bijeenkomst over 'De samenwerking van de religies op de drempel van het derde millennium' is voorzien. Deze wordt georganiseerd door de Pauselijke Raad voor de Interreligieuze Dialoog van 24 tot en met 28 oktober 1999.

Een kalender met aandacht voor de persoon en de zending van de moeder van Jezus

12. In het gebeuren dat het grote jubileum van het jaar 2000 gedenkt – de menswording van het Woord en de geboorte van Christus – heeft Maria van Nazaret een wezenlijke rol gespeeld: in de menswording heeft zij als vertegenwoordigster en in naam van zijn volk en van geheel de mensheid de Zoon van God verwelkomd; door het baren heeft zij Hem het leven geschonken, zij heeft Hem aan de wereld opgedragen en zij heeft zichzelf in dienst gesteld van het heilswerk van Christus.⁶ De brief *Tertio millennio adveniente* spreekt er verschillende keren over en merkt op dat “als er gesteld wordt dat Christus de centrale plaats bekleedt, dit noodzakelijk gepaard moet gaan met de erkenning van de rol die zijn heilige moeder heeft gespeeld” (43).

De meest eenvoudige en de beste manier om op verantwoordelijke wijze de rol van de moeder van de Verlosser in het licht te

plaatsen is om met de vereiste aandacht en volgens het ritme van het liturgisch jaar de feesten van de heilige Maagd te vieren, die een nauwe band hebben met het mysterie van de menswording van het Woord en de geboorte van Christus, in het perspectief van dit jubeljaar.

Op die manier wordt, op grond van de onlosmakelijke eenheid van het goddelijke Woord en de Maagd in het mysterie van de *Natalis Domini*, het grote jubileum van Christus op een spontane manier, om zo te zeggen, het jubileum van zijn moeder.

Vaticaanstad, 21 mei 1998, hoogfeest van Hemelvaart van de Heer.

Roger Etchegaray

*voorzitter van het Centrale Comité en het
Dagelijks Bestuur*

Crescenzo Sepe

*secretaris-generaal van het Centrale Comité
en het Dagelijks bestuur*

6. Vgl. Tweede Vaticaans Concilie, dogmatische Constitutie over de kerk, *Lumen gentium*, 56.

December 1999⁷

24 vrijdag Hoogfeest van Kerstmis; *Basiliek van Sint Pieter*: Opening van de Heilige Deur – Nachtmis

25 zaterdag Hoogfeest van Kerstmis; *Basiliek van Sint Jan van Lateranen* en *Basiliek van Maria de Meerdere*: Opening van de Heilige Deur; Dagmis; *Basiliek van Sint Pieter*: zegen *Urbi et Orbi*; *Heilig Land*: Opening van het heilig Jaar; *Plaatselijke kerken*: Opening van het heilig Jaar

31 vrijdag *Basiliek van Sint Pieter*: Gebedswake vanwege de overgang naar het jaar 2000

Januari 2000

1 zaterdag Hoogfeest van Heilige Maria, Moeder van God; *Basiliek van Sint Pieter*: Eucharistieviering van het hoogfeest; Dag van de vrede

2 zondag Tweede zondag na kerstmis; *Basiliek van Sint Pieter*: Jubileumviering van de kinderen

6 donderdag Hoogfeest van Openbaring des Heren; *Basiliek van Sint Pieter*; Eucharistieviering van het hoogfeest; Wijding van bisschoppen

9 zondag Feest van Doop van de Heer; Eucharistieviering van het feest; Viering van het sacrament van het doopsel van kinderen

18 dinsdag Begin van de gebedsweek voor de eenheid van de christenen⁸; *Basiliek van Sint Paulus buiten de muren*: Opening van de Heilige Deur; Oecumenische viering

25 dinsdag Feest van bekering van de heilige apostel Paulus; *Basiliek van Sint Paulus buiten de muren*: Oecumenische viering als besluit van de gebedsweek voor de eenheid van de christenen

28 vrijdag Gedachtenis van de H. Efreem (in Nederland op 9 juni); *Basiliek van H.*

Cecilia in Trastévère: Goddelijke liturgie volgens de oost-Syrische ritus (Chaldeeën en Malabaren).

Februari 2000

2 woensdag Feest van Opdracht van de Heer in de tempel; *Basiliek van Sint Pieter*: Lichtprocessie en eucharistieviering; Jubileumviering van het aan God gewijde leven

9 woensdag Gedachtenis van de H. Maron; *Basiliek van Maria de Meerdere*: Goddelijke liturgie volgens de Syrisch-Antiocheense ritus (Maronieten)

11 vrijdag Gedachtenis van Onze Lieve Vrouw van Lourdes; *Basiliek van Sint Pieter*: Eucharistieviering; Viering van het sacrament van de zieken; Jubileumviering van de zieken en allen die in de gezondheidssector werken

18 vrijdag Gedachtenis van de zalige Johannes van Fiesole, genaamd Fra Angelico; *Basiliek van Heilige Maria in Minerva*: Jubileumviering van de kunstenaars

20 zondag Jubileumviering van de permanente diakens

22 dinsdag Hoogfeest van Sint Petrus' Stoel; *Basiliek van Sint Pieter*: Eucharistieviering; Jubileumviering van de Romeinse Curie.

25-27 vrijdag-zondag Studiecongres over de doorwerking van het Tweede Vaticaans Concilie

Maart 2000

5 zondag Negende zondag door het jaar; *Basiliek van Sint Pieter*: Zalig-/heiligverklaring

8 woensdag Aswoensdag; Boeteprocessie van Santa Sabina naar het Circus Maximus: Eucharistieviering en oplegging

7. Voor de advent, de plechtigheid van de opening van de Heilige Deur en de gebedswake bij de overgang naar het jaar 2000, wordt eveneens materiaal voorbereid voor de plaatselijke kerken.

8. Gedurende deze week zijn oecumenische vieringen voorzien in de basilieken en kerken van Rome, waarin vertegenwoordigers van de verschillende christelijke confessies voorgaan. Ook wordt er materiaal voorbereid voor de plaatselijke kerken.

van de as; Bede om vergiffenis⁹

9 donderdag *Basiliek van Sint Paulus buiten de muren*: Aanbidding van het heilig Sacrament

10 vrijdag *Basiliek van Sint Jan van Lateranen*: Kruisweg en boeteviering

11 zaterdag *Basiliek van Maria de Meerdere*: Rozenkransgebed

12 zondag Eerste zondag van de veertigdagentijd¹⁰; *Basiliek van Sint Jan van Lateranen*: Plechtigheid van de uitverkiezing of inschrijving van de geloofsleerlingen

16 donderdag *Basiliek van Sint Paulus buiten de muren*: Aanbidding van het heilig Sacrament

17 vrijdag *Basiliek van Sint Jan van Lateranen*: Kruisweg en boeteviering

18 zaterdag *Basiliek van Maria de Meerdere*: Rozenkransgebed

19 zondag Tweede zondag van de veertigdagentijd; *Basiliek van Sint Jan van Lateranen*: Eerste onderzoek van de geloofsleerlingen

20 maandag Hoogfeest van H. Jozef, bruidegom van de heilige maagd Maria; Jubileumviering van de ambachtslui

23 donderdag *Basiliek van Sint Paulus buiten de muren*: Aanbidding van het heilig Sacrament

24 vrijdag *Basiliek van Sint Jan van Lateranen*: Kruisweg en boeteviering

25 zaterdag Hoogfeest van de Aankondiging van de Heer-Maria Boodschap; Nazaret; *Basiliek van de Aankondiging*: Viering in verbinding met de *Basiliek van Maria de Meerdere* en de voornaamste Mariaheiligdommen in de wereld om de waardigheid van de vrouw te onderstrepen in het licht van de zending van Maria (*Mulieris dignitatem*)

26 zondag Derde zondag van de veertigdagentijd; *Basiliek van Sint Jan van Lateranen*: Tweede onderzoek van de geloofsleerlingen

30 donderdag *Basiliek van Sint Paulus buiten de muren*: Aanbidding van het heilig Sacrament

31 vrijdag *Basiliek van Sint Jan van Lateranen*: Kruisweg en boeteviering

April 2000

1 zaterdag *Basiliek van Maria de Meerdere*: Rozenkransgebed

2 zondag Vierde zondag van de veertigdagentijd; *Basiliek van Sint Jan van Lateranen*: Derde onderzoek van de geloofsleerlingen

6 donderdag *Basiliek van Sint Paulus buiten de muren*: Aanbidding van het heilig Sacrament

7 vrijdag *Basiliek van Sint Jan van Lateranen*: Kruisweg en boeteviering

8 zaterdag *Basiliek van Maria de Meerdere*: Rozenkransgebed

9 zondag Vijfde zondag van de veertigdagentijd; *Basiliek van Sint Jan van Lateranen*: Ritus van de overdracht van de geloofsbelijdenis en het Onze Vader aan de geloofsleerlingen

10 maandag Jubileumviering van de immigranten, de vluchtelingen en de ballingen

13 donderdag *Basiliek van Sint Paulus buiten de muren*: Aanbidding van het heilig Sacrament

14 vrijdag *Basiliek van Sint Jan van Lateranen*: Kruisweg en boeteviering

15 zaterdag *Basiliek van Maria de Meerdere*: Rozenkransgebed

Goede Week

16 zondag Palm - of Passiezondag; *Sint Pietersplein*: Gedachtenis van de intocht van de Heer in Jeruzalem en eucharistieviering

9. De kerk "kan de drempel van het nieuwe millennium niet overgaan zonder haar kinderen aan te sporen zich met een berouwvol hart te zuiveren van begane misstappen en van allerlei vormen van ontrouw, incoherentie en traagheid" (*Tertio millennio adveniente*, 33; vgl. ook 34-36).

10. Voor de veertigdagentijd wordt ook materiaal voorbereid voor de plaatselijke kerken.

18 dinsdag *De vier aartsbasilieken*: Viering van het Sacrament van boete en verzoening overeenkomstig de orde van dienst voor de verzoening van meerdere boetelingen met persoonlijke belijdenis en absolutie

20 Witte Donderdag *Basiliek van Sint Pieter*: Chrismamis; *Basiliek van Sint Jan van Lateranen*: Avondmis ter herdenking van het laatste avondmaal

21 Goede Vrijdag *Basiliek van Sint Pieter*: Herdenking van het lijden en sterven van de Heer; *Colosseum*: Plechtige kruisweg

23 zondag Eerste zondag van Pasen-De verrijzenis van de Heer: *Basiliek van Sint Pieter*: Paaswake in heilige nacht: lichtritrus, liturgie van het woord, liturgie van het doopsel (viering van de initiatiesacramenten van volwassenen), liturgie van de eucharistie; *Basiliek van Sint Pieter*: Dagmis; zegen *Urbi et Orbi*.

30 zondag Tweede zondag van Pasen; *Basiliek van Sint Pancratius*: Eucharistieviering voor de pasgedoopte volwassenen

Mei 2000

1 maandag Gedachtenis van de H. Jozef, de arbeider; Eucharistieviering; Jubileumviering van de arbeiders

6 zaterdag *Basiliek van Maria de Meerdere*: Rozenkransgebed

7 zondag Derde zondag van Pasen; *Colosseum*: Oecumenische gedachtenisviering van de 'nieuwe martelaren'

13 zaterdag *Basiliek van Maria de Meerdere*: Rozenkransgebed

14 zondag Vierde zondag van Pasen; *Basiliek van Sint Pieter*: Eucharistieviering; Wijding van priesters; roepingenzondag

18 donderdag Tachtigste verjaardag van de paus; *Sint Pietersplein*: Eucharistieviering, Jubileumviering van de geestelijkheid

20 zaterdag *Basiliek van Maria de Meerdere*: Rozenkransgebed

25 donderdag Jubileumviering van de wetenschappers

26 vrijdag *Basiliek van Heilige Maria van de Engelen*: Goddelijke liturgie volgens de Alexandrijns-Ethiopische ritus (feest van Maria, Verbond van de barmhartigheid)

27 zaterdag *Basiliek van Maria de Meerdere*: Rozenkransgebed

28 zondag Zesde zondag van Pasen; Eucharistieviering; Jubileumviering van het bisdom Rome

31 woensdag Vigilie van het hoogfeest van Hemelvaart van de Heer; *Basiliek van Sint Pieter*: Avondgebed aan de vooravond van het hoogfeest

Juni 2000

1 donderdag Hoogfeest van Hemelvaart van de Heer; *Basiliek van Sint Pieter*: Eucharistieviering

4 zondag Zevende zondag van Pasen; Eucharistieviering; Wereldcommunicatiedag; Jubileumviering van de journalisten

10 zaterdag Vigilie van het hoogfeest van Pinksteren; *Sint Pietersplein*: Pinksterwake

11 zondag Hoogfeest van Pinksteren; *Basiliek van Sint Pieter*: Gebedsdag voor de samenwerking tussen de verschillende godsdiensten¹¹

18 zondag Hoogfeest van H. Drie-eenheid; *Basiliek van Sint Jan van Lateranen*: Openingsviering van het Internationaal Eucharistisch Congres

22 donderdag Hoogfeest van Sacramentsdag-Heilig Sacrament van het Lichaam en Bloed van Christus; *Basiliek van Sint Jan van Lateranen*: Sacramentsprocessie

25 zondag Sluiting van het Internationaal Eucharistisch Congres

11. Voor deze gelegenheid wordt eveneens materiaal voorbereid voor de plaatselijke kerken.

29 donderdag Hoogfeest van HH. Petrus en Paulus, apostelen; *Basiliek van Sint Pieter*: Eucharistieviering en oplegging van het pallium aan de aartsbischoppen

Juli 2000

2 zondag Dertiende zondag door het jaar; Plechtige eucharistieviering van het jubileum

9 zondag Veertiende zondag door het jaar; Jubileumviering in de gevangenissen

16 zondag Vijftiende zondag door het jaar; Plechtige eucharistieviering van het jubileum

23 zondag Zestiende zondag door het jaar; Plechtige eucharistieviering van het jubileum

30 zondag Zeventiende zondag door het jaar; Plechtige eucharistieviering van het jubileum

Augustus 2000

5 zaterdag Vigilie van het feest van Gedaanteverandering van de Heer; *Basiliek van Maria de Meerdere*: Gebedswake¹²

6 zondag Feest van de Gedaanteverandering van de Heer; *Basiliek van Sint Paulus buiten de muren*: Avondgebed van het feest

14 maandag Vigilie van het hoogfeest van Maria Tenhemelopneming; *Basiliek van Maria de Meerdere*: De wierookritus van de Koptische liturgie

15 dinsdag Hoogfeest van Maria Tenhemelopneming; Opening van de vijftiende Wereldjongerendagen

19-20 zaterdag-zondag Twintigste zondag door het jaar; Gebedswake en eucharistieviering; Afsluiting van de vijftiende Wereldjongerendagen; Jubileumviering van de jongeren

27 zondag Eenentwintigste zondag door het jaar; Plechtige eucharistieviering van het jubileum

September 2000

3 zondag Tweeëntwintigste zondag door het jaar; *Basiliek van Sint Pieter*: Zalig-/ heiligverklaring

8 vrijdag Feest van Maria Geboorte; Plechtige viering waarin de band herdacht wordt tussen de geboorte van de moeder van de Heer en de geboorte van Jezus Christus, onze Verlosser

10 zondag Drieëntwintigste zondag door het jaar; *Basiliek van Sint Pieter*: Eucharistieviering; Jubileumviering van de universiteitsdocenten

14 donderdag Feest van kruisverheffing; Van de *Basiliek van het heilig Kruis van Jeruzalem* naar de *Basiliek van Sint Jan van Lateranen*: Plechtige processie; *Basiliek van Sint Jan van Lateranen*: Avondgebed volgens de Armeense ritus met de ritus van het Antasdan¹³

15 vrijdag Opening van het Internationaal Mariologisch-Mariaal Congres

17 zondag Vierentwintigste zondag door het jaar; Jubileumviering van de ouderen

24 zondag Vijfentwintigste zondag door het jaar; Eucharistieviering; Sluiting van het Internationaal Mariologisch-Mariaal Congres

Oktober 2000

1 zondag Zesentwintigste zondag door het jaar; feest van Pokrov (bescherming van de Moeder Gods); *Basiliek van Heilige Maria sopra Minerva*: Goddelijke liturgie en Akathistos-hymne volgens de Byzantijnse ritus

12. In antwoord op het appèl van de patriarch van Constantinopel, Bartholomeus I.

13. De ritus van het Antasdan vindt in de Armeense ritus plaats op iedere zondag na Pasen, op Pinksteren en op het feest van Kruisverheffing. Men gaat dan, evenals in de andere oosterse ritussen, naar vier plaatsen in de kerk die overeenstemmen met de vier windrichtingen, met het kruis en in de Armeense ritus ook met het evangelieboek. Op die plaatsen en als vijfde plaats vanaf de ambo wordt een passage uit de Schrift gelezen die betrekking heeft op het feest.

3 dinsdag Dag van de joods-christelijke dialoog

7 zaterdag Gedachtenis van de Heilige maagd Maria van de rozenkrans; Viering van de rozenkrans en processie *met fakkels*

8 zondag Zevenentwintigste zondag door het jaar; *Basiliek van Sint Pieter*: Eucharistieviering; Jubileumviering van de bisschoppen bij gelegenheid van de Tiende Bisschoppensynode; Toewijding van het nieuwe millennium aan Maria's bescherming

14-15 zaterdag-zondag Derde wereldontmoeting van de paus met de gezinnen

15 zondag Achtentwintigste zondag door het jaar; *Sint Pietersplein*: Eucharistieviering; Viering van het sacrament van het huwelijk; Jubileumviering van de gezinnen

20-22 vrijdag-zondag Internationaal Missionair-missiologisch Congres

21 zaterdag *Basiliek van Maria de Meerdere*: Viering van de rozenkrans

22 zondag Negenentwintigste zondag door het jaar; *Basiliek van Sint Pieter*: Eucharistieviering; Wereldmissiedag

28 zaterdag *Basiliek van Maria de Meerdere*: Rozenkransgebed

29 zondag Dertigste zondag door het jaar; *Olympisch Stadion*: Eucharistieviering; Jubileumviering van de sportbeoefenaars

31 dinsdag Vigilie van Allerheiligen; *Basiliek van Sint Pieter*: Avondgebed aan de vooravond van het hoogfeest

November 2000

1 woensdag Hoogfeest van Allerheiligen; *Basiliek van Sint Pieter*: Zalig-/heiligverklaring

2 donderdag Gedachtenis van alle overleden gelovigen

4 zaterdag Viering volgens de Ambrosiaanse ritus

5 zondag Eenendertigste zondag door het jaar; Eucharistieviering; Jubileumviering van de ambtenaren

7 dinsdag Hoogfeest H. Willibrord, bisschop, verkondiger van ons geloof, patroon van de Nederlandse kerkprovincie; Jubileumviering van de Nederlandse kerkprovincie

12 zondag Tweeëndertigste zondag door het jaar; Eucharistieviering, Dag van dankzegging voor de gaven van de schepping; Jubileumviering van de wereld van de landbouw

19 zondag Drieëndertigste zondag door het jaar; *Basiliek van Sint Pieter*: Eucharistieviering; Jubileumviering van de militairen en politiemensen

21 dinsdag Feest van de opdracht van de heilige maagd Maria in de tempel; *Basiliek heilige Maria in Trastévère*: Goddelijke liturgie volgens de Syrisch-Antiocheense ritus (Syriërs en Malankaren)

24 vrijdag Opening van het Wereldcongres van het lekenapostolaat

26 zondag Hoogfeest van Christus, koning van het heelal; *Basiliek van Sint Pieter*: Eucharistieviering; Sluiting van het Wereldcongres van het lekenapostolaat

December 2000¹⁴

1 zaterdag Vigilie van de Eerste zondag van de advent; *Basiliek van Sint Pieter*: Avondgebed aan de vooravond van de zondag

2 zondag Eerste zondag van de advent; *Basiliek van Sint Paulus buiten de muren*: Eucharistieviering

8 vrijdag Hoogfeest van Onbevleete Ontvangenis van de heilige maagd Maria; *Basiliek van Maria de Meerdere*: Akathistos-hymne

14. Voor de advent wordt ook materiaal voorbereid voor de plaatselijke kerken.

10 zondag Tweede zondag van de advent; *Basiliek van Sint Jan van Lateranen*: Eucharistieviering

16 zaterdag *Basiliek van Maria de Meerdere*: Viering volgens de Mozarabische ritus

17 zondag Derde zondag van de advent; *Basiliek van Sint Paulus buiten de muren*: Eucharistieviering; Jubileumviering van de wereld van het toneel

24 zondag Hoogfeest van Kerstmis; *Basiliek van Sint Pieter*: Nachtmis

25 maandag Hoogfeest van Kerstmis; *Basiliek van Sint Pieter*: Dagmis; zegen 'Urbi et Orbi'

31 zondag *Basiliek van Sint Pieter*: Gebedswake bij de overgang naar het nieuwe millennium¹⁵

Januari 2001

1 maandag Hoogfeest van Heilige Maria, Moeder van God; *Basiliek van Sint Pieter*: Eucharistieviering van het hoogfeest; Dag van de Vrede

5 donderdag Vigilie van het hoogfeest Openbaring des Heren; *Basiliek van Sint Jan van Lateranen, Basiliek van Maria de Meerdere: Basiliek van Sint Paulus buiten de muren*: Eucharistieviering; Sluiting van de Heilige Deur¹⁶; *Heilig Land*: Sluiting van het heilig Jaar; *plaatselijke kerken*: Sluiting van het heilig Jaar

6 vrijdag Hoogfeest Openbaring des Heren; *Basiliek van Sint Pieter*: Sluiting van de Heilige Deur

Vertaling: Nationale Raad voor Liturgie

15. Voor deze gelegenheid wordt ook materiaal voorbereid voor de plaatselijke kerken.

16. Voor de plechtigheid van het sluiten van de Heilige Deur wordt eveneens materiaal voorbereid met het oog op de plaatselijke kerken.